

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

АКАДЕМІЯ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

ХАРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ФІНАНСІВ

КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

**VI Всеукраїнська
науково-практична конференція**

**«СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ
ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ»**

Збірник матеріалів

23 листопада 2018 р.

Харків, ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018

УДК 336
ББК 65.26я4
С 56

Рекомендовано до видання Вченою радою фінансового факультету
Харківського національного економічного університету
імені Семена Кузнеця (протокол № 4 від 15.11.2018 р.)

Редакційна колегія збірника (оргокомітет конференції):

Пономаренко В. С.	д. е. н., проф., ректор ХНЕУ ім. С. Кузнеця (голова оргкомітету);
Внукова Н. М.	д. е. н., проф., зав. кафедри управління фінансовими послугами ХНЕУ ім. С. Кузнеця (заступник голови);
Проноза П. В.	д. е. н., проф., декан фінансового факультету ХНЕУ ім. С. Кузнеця;
Журавльова І. В.	д. е. н., проф., зав. кафедри фінансів ХНЕУ ім. С. Кузнеця;
Маковоз О. С.	к.е.н., доц., зав. кафедри економіки і фінансів ХНУВС;
Колодізєв О. М.	д. е. н., проф., зав. кафедри банківської справи ХНЕУ ім. С. Кузнеця;
Сердюков К. Г.	к. е. н., доц., директор Харківського інституту фінансів КНТЕУ;
Тарасенко В. В.	завідувач філії Академії фінансового моніторингу у Східному регіоні;
Тищенко В. Ф.	д. е. н., доц., зав. кафедри митної справи та оподаткування ХНЕУ ім. С. Кузнеця;
Успенко В. І.	к. т. н., проф., завідувач кафедри фінансів та кредиту ХНУБА;
Андрійченко Ж. О.	к. е. н., доцент кафедри управління фінансовими послугами ХНЕУ ім. С. Кузнеця (відповідальний секретар).

Сучасні проблеми фінансового моніторингу: Збірник матеріалів VI
С56 Всеукраїнської науково-практичної конференції (23 листопада 2018 р.). –
Х.: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, ТОВ «ТО Ексклюзив», 2018. – 160 с.

ISBN 978-617-7204-82-3

У збірнику за матеріалами конференції представлені оригінальні авторські бачення вирішення сучасних проблем фінансового моніторингу.

Видання призначене для фахівців органів державного контролю, викладачів, аспірантів та студентів вищих навчальних закладів.

ББК 65.26я4

ISBN 978-617-7204-82-3

© Колектив авторів, 2018
© ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018

НАГЛЯДОВА ДІЯЛЬНІСТЬ РЕГУЛЯТОРНО-НАГЛЯДОВИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ ЗА ДІЯЛЬНІСТЬ СПФМ ЩОДО ПОРУШЕНЬ ВИМОГ У СФЕРІ ПВК/ФТРЗ

Ачкасова С. А.

Особливої актуальності набувають питання аналізу наглядової діяльності регуляторно-наглядових органів України за діяльністю СПФМ щодо порушення вимог у сфері ПВК/ФТРЗ та підходи до оцінки ризику СПФМ щодо можливості бути використаним з метою ВК/ФТРЗ.

Ризик СПФМ з невиконання нормативних вимог щодо організації системи фінансового моніторингу має кримінальну відповідальність із фінансовими санкціями і може привести до припинення діяльності фінансової установи, тому має бути мінімізований [1].

Встановлено, що показники наглядової діяльності (кількість проведених перевірок, кількість СПФМ, у діяльності яких були виявлені порушення, кількість порушень за результатами перевірок) не конкретизують кінцеві результати діяльності.

Саме тому, запропоновано розраховувати відносні показники наглядової діяльності регуляторно-наглядових органів України за діяльністю СПФМ щодо порушень вимог у сфері ПВК/ФТРЗ за 2013-2017 роки:

– питомої ваги кількості СПФМ, у діяльності яких були виявлені порушення вимог у сфері ПВК/ФТРЗ, у загальній кількості перевірок регуляторно-наглядових органів України за діяльністю СПФМ, що ґрунтується на даних наглядової діяльності регуляторно-наглядових органів України за діяльністю СПФМ щодо порушень вимог у сфері ПВК/ФТРЗ;

– питомої ваги кількості порушень вимог у сфері ПВК/ФТРЗ у загальній кількості перевірок;

– питомої ваги кількості штрафів за порушення вимог у сфері ПВК/ФТРЗ у загальній кількості перевірок.

Відносні показники наглядової діяльності регуляторно-наглядових органів України за діяльністю СПФМ щодо порушення вимог у сфері ПВК/ФТРЗ розраховано та проаналізовано на основі даних джерел [2 - 9].

До відносного показника наглядової діяльності Національного банку України за діяльністю підзвітних СПФМ щодо порушень вимог у сфері ВК/ФТРЗ віднесено питому вагу кількості СПФМ, у діяльності яких були виявлені порушення вимог у сфері ПВК/ФТРЗ, у загальній кількості перевірок. За 2013-2015 роки недостатньо даних для розрахунків цього показника, у 2016 році він дорівнював 0,66, а у 2017 році становив 1.

До відносного показника наглядової діяльності Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг України за діяльністю підзвітних СПФМ щодо порушень вимог у сфері ПВК/ФТРЗ віднесено питому вагу кількості СПФМ, у діяльності яких були виявлені пору-

шення вимог у сфері ПВК/ФТРЗ, у загальній кількості перевірок. У 2013 році цей показник дорівнював 0,59, у 2014 році – 0,71, у 2015 – недостатньо даних для розрахунків, у 2016 – 0,91, а у 2017 – 0,97.

До відносного показника наглядової діяльності Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку України за діяльністю підзвітних СПФМ щодо порушень вимог у сфері ПВК/ФТРЗ віднесено питому вагу кількості СПФМ, у діяльності яких були виявлені порушення вимог у сфері ВК/ФТРЗ, у загальній кількості перевірок. У 2013 – 2017 роках цей показник знаходився в інтервалі від 0,61 до 0,84.

До відносного показника наглядової діяльності Міністерства фінансів України за діяльністю підзвітних СПФМ щодо порушень вимог у сфері ПВК/ФТРЗ, віднесено питоми ваги кількості порушень вимог у сфері ПВК/ФТРЗ у загальній кількості перевірок. У 2013 році цей показник дорівнював 0,58, у 2014 році – 0,44, у 2015 – 2017 роках було недостатньо даних для розрахунків.

До відносного показника наглядової діяльності Міністерства юстиції України віднесено питому вагу кількості штрафів за порушення вимог у сфері ПВК/ФТРЗ у загальній кількості перевірок. У 2013 – 2015 роках цей показник знаходився в інтервалі від 0,37 до 0,76, а у 2016 – 2017 роках було недостатньо даних для розрахунків.

До відносного показника наглядової діяльності Міністерства інфраструктури України віднесено питому вагу кількості порушень вимог у сфері ПВК/ФТРЗ у загальній кількості перевірок. У 2013 – 2014 роках цей показник дорівнював 0, а у 2015 – 2017 роках було недостатньо даних для розрахунків.

До відносного показника наглядової діяльності Державної служби фінансового моніторингу України віднесено питому вагу кількості СПФМ, у діяльності яких були виявлені порушення вимог у сфері ПВК/ФТРЗ, у загальній кількості перевірок. У 2014 році цей показник дорівнював 0,85, у 2015 – 0,28, а у 2013, 2016 та 2017 роках було недостатньо даних для розрахунків.

Зазначені відносні показники наглядової діяльності у динаміці свідчать про неоднозначність тенденцій їхніх змін, оскільки, наприклад, кількість перевірок різниться за досліджувальний період. Між тим відзначено, що найбільшу кількість перевірок за абсолютними показниками з метою контролю діяльності СПФМ проведено Міністерством юстиції України.

Числові характеристики питоми ваги кількості СПФМ, у діяльності яких були виявлені порушення вимог у сфері ПВК/ФТРЗ, у загальній кількості перевірок регуляторно-наглядових органів України за діяльністю СПФМ наведено в табл. 1.

Згідно даних табл. 1 за результатами проведених розрахунків виявлено, що показник мав несиметричний розподіл (лівобічна асиметрія, адже асиметрія мала від'ємне значення), оскільки умовою симетричного розподілу є рівність значень моди, медіани та середнього значення.

Отже, проаналізовано наглядову діяльність регуляторно-наглядових органів України за діяльністю СПФМ у сфері ПВК/ФТРЗ, що передбачає кількісне вимірювання питоми ваги порушень СПФМ вимог у сфері ПВК/ФТРЗ, який

Таблиця 1

Числові характеристики питомої ваги кількості СПФМ, у діяльності яких були виявлені порушення вимог у сфері ПВК/ФТРЗ, у загальній кількості перевірок регуляторно-наглядових органів України за діяльністю СПФМ

Показник	Середнє значення	Медіана	Мода	Асиметрія
Питома вага кількості СПФМ, у діяльності яких були виявлені порушення вимог у сфері ПВК/ФТРЗ, у загальній кількості перевірок регуляторно-наглядових органів України за діяльністю СПФМ	0,735	0,710	0,660	-0,84

характеризує стратегічну мету цих органів, зокрема розвиток ризик-орієнтованої системи забезпечення ПВК/ФТРЗ в Україні, що дає можливість зменшити ризик використання СПФМ для ВК/ФТРЗ.

Крім того, аналіз інших показників діяльності вітчизняних регуляторно-наглядових органів України у сфері фінансового моніторингу потребує дослідження, зокрема таких показників як: отримані та взяті на облік повідомлення, сформовані досьє, прийняті рішення про зупинення фінансових операцій, загальна вартість арештованого та вилученого майна (коштів), передача узагальнених матеріалів правоохоронним органам, використання узагальнених матеріалів в ході досудових розслідувань та ін. Однак, будь-яке оцінювання передбачає використання комплексу відповідних статистичних даних, насамперед показників діяльності конкретних контролюючих органів, а така інформація в Україні майже бути закрита для широкого кола користувачів.

Література:

1. Внукова Н. М. Управління ризиками фінансових установ у сфері фінансового моніторингу / Н. М. Внукова // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». – Серія «Економіка» : науковий журнал. Острог : Вид-во НаУОА. – 2018. – № 8(36). – С. 64–68.
2. Звіт про проведення національної оцінки ризиків у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.sdfm.gov.ua/content/file/Site_docs/2016/20161125/zvit_ukr.pdf.
3. Звіти про діяльність Держфінмоніторингу України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.sdfm.gov.ua/articles.php?cat_id=88&lang=uk.
4. Офіційний веб-сайт Міністерства інфраструктури України. – Режим доступу: <https://mtu.gov.ua>.
5. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. – Режим доступу: <https://minfin.com.ua>.
6. Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України. – Режим доступу: <https://minjust.gov.ua>.
7. Офіційний веб-сайт НБУ. – Режим доступу: <https://www.bank.gov.ua/control/uk/index>
8. Річні звіти Нацкомфінпослуг України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.nfp.gov.ua/ua/Richni-zvity-Natskomfinposluh.html>
9. Річні звіти НКЦПФР України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.nssmc.gov.ua/reports>.

ЗМІСТ

ДОПОВІДІ НА ПЛЕНАРНОМУ ЗАСІДАННІ	3
Бандурка О. М. Актуальні питання підготовки фахівців з протидії економічним злочинам	3
Єгоричева С. Б. Впровадження ризик-орієнтованого нагляду у системі фінансового моніторингу в Україні	5
Шимків С. А. Роль міжнародних організацій у розбудові системи фінансового моніторингу України	9
Маковоз О. С. Захист результатів інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання як забезпечення фінансової безпеки держави	11
Колодізев О. М. Система комплаєнсу в банках: нові властивості та виклики сучасності	13
Марамзіна Н. В. Питання автоматизації фінансового моніторингу як складової процесу впровадження ЕЦП	17
Баранник Л. Б., Тараненко В. Є. Контроль за незадекларованою працею в контексті бюджетної безпеки та захисту соціальних інтересів громадян	18
Внукова Н. М. Ризик-орієнтований підхід суб'єктів первинного фінансового моніторингу до класифікації клієнтів	20
ДОПОВІДІ НА ЗАСІДАННІ СЕКЦІЇ НАУКОВЦІВ	25
Азізова К. М., Ус Ю. В. Система фінансового моніторингу у банку	25
Алексєєнко І. І., Літвінова А. А., Федоренко В. В. Структурні елементи організації управління фінансовою безпекою суб'єктів господарювання за ринкових умов господарювання фінансовий напрямок діяльності	28
Andriichenko Zh. O., Smoliak V. A. Advantages and disadvantages of outsourcing procedure of clients identification and verification in financial monitoring	30
Ачкасова С. А. Наглядова діяльність регуляторно-наглядових органів України за діяльність СПФМ щодо порушень вимог у сфері ПВК/ФТРЗ	35
Берест М. М., Дудка М. О. Фінансове забезпечення стійкого розвитку агропромислового сектору економіки як складова підтримки фінансової безпеки держави	38
Бєляєва Л. А., Пеняк Ю. С. Конкурентоспроможність як запорука фінансової безпеки підприємств	40
Виганяйло С. М. Захист інформації від несанкціонованого доступу в сучасних сферах господарської діяльності	42
Голофаєва І. П., Зуєва О. В. Механізм управління фінансовими ситуаціями промислових підприємств: моделювання галузевих характеристик і тенденцій зовнішнього середовища	44